

Op naar een duurzame en solidaire economie

Ons gangbare economische systeem heeft negatieve gevolgen voor mens, natuur en milieu. Oorzaak zijn de foutieve denkwijzen die hieraan ten grondslag liggen, aldus het Platform Duurzame en Solidaire Economie.

Lou Keune (www.loukeune.nl) is verbonden aan de Universiteit van Tilburg en een van de oprichters van het Platform Duurzame en Solidaire Economie.

Het huidige neoliberale bestel leidt tot ecocide en armoede, onder meer door de dominantie van geldswaarden boven gebruikswaarden. Het gebruik van het begrip Bruto Binnenlands Product (BBP) geeft bijvoorbeeld een volstrekt verkeerd beeld van de werkelijke toestand van de economie. Het grootste deel van de schade aan milieu en op sociaal gebied wordt bij de berekening van de jaarlijkse 'toegevoegde waarde' namelijk niet meegerekend. Ook onbetaalde arbeid legt geen gewicht in de schaal.

Inkrimping geldhoeveelheid

Voor het Platform Duurzame en Solidaire Economie (PDSE) is deze onbalans reden om alternatieven te ontwikkelen voor de gangbare wijze van economisch denken en handelen. Dit doen we door met een economische bril naar de totale maatschappelijke en ecologische werkelijkheid te kijken. Zo is het onderwerp van de geldcreatie een prima ingang voor het behandelen van thema's als verspilling, groei dwang, instabiliteit en sociale ongelijkheid. Sinds de liberalisatie van het bankwezen vanaf de jaren tachtig is het overgrote deel van het geld dat in omloop is, gecreëerd door de op winstmaximalisatie gerichte particuliere banken, niet door de centrale banken. Dat nieuwe girale geld heeft onder meer geleid tot vele 'slechte leningen' en bijgedragen tot verrijking van enkelen, overconsumptie en

overbelasting van natuur en milieu. Plus tot de financiële instabiliteit, waarvoor de gewone burgers nu de rekening betalen in de vorm van enorme bezuinigingen en verhogingen van lasten. Er is een hervorming van de monetaire sector nodig die deprivatisering van de geldcreatie koppelt aan een inkrimping van de in omloop zijnde geldhoeveelheid. Denk bij dit laatste bijvoorbeeld aan de geldsanering doorgevoerd door minister Lieftinck in de jaren veertig van de vorige eeuw. En deze hervorming moet ook worden verbonden met beleid op vele andere gebieden.

Radicaal anders

PDSE heeft een economie voor ogen die wordt geleid door principes als duurzaamheid en solidariteit. Dit vergt een dermate grote stap dat een transitie nodig is. Vanuit het beleid is het nodig om te komen tot een totaal andere aanpak van het prijs-, inkomens-, handels- en investeringsbeleid. Prijzen moeten alle gemaakte kosten vertegenwoordigen, ook die waarvoor niet met geld is betaald. Inkomens moeten herverdeeld worden om daarmee een begin te maken met de garantie van bestaanszekerheid voor iedereen op deze aarde. En er moet voorrang gegeven worden aan investeringen die een waarlijk duurzame economie mogelijk maken. Daarnaast moet serieus werk worden gemaakt van consuminderen, arbeids-

tijdverkorting en herverdeling van werk. Aanvullend is een maatschappelijke transitie nodig, waarbij zaken als huishoudelijke arbeid, zorg van ouders voor kinderen, mantelzorg, burenhulp, zuinig omgaan met natuurwaarden en gezond leven de waarde krijgen toegekend die ze verdienen. Dat zijn allemaal veranderingen die hun basis dienen te vinden in zowel top-downbeleid van regeringen en van internationale en supranationale instellingen als in bottom-up-veranderingen in leefstijlen van gewone burgers. Kortom, structurele veranderingen in de economie veronderstellen veranderingen op politiek niveau en andere waarden en normen.

Checklist

Een dergelijke veelomvattende verandering van ons economisch bestel vindt niet van vandaag op morgen plaats. Om grip te krijgen op de veranderingen die nodig zijn, is binnen PDSE een checklist in ontwikkeling. Die moet het mogelijk maken om bij het opzetten van cursussen, lezingen en publicaties gemakkelijker een keuze te maken van te behandelen onderwerpen. Resultaat van deze exercitie is dat bij behandeling van specifieke onderwerpen als het BBP of de geldcreatie het geheel van de maatschappelijke en ecologische problematieken meetelt.

Kijk voor meer informatie over de checklist en andere initiatieven van PDSE op: www.platformdse.org

Lou Keune

'Prijzen moeten zijn opgebouwd uit alle kosten, ook waarvoor niet met geld is betaald'

